

Діденко Максим Едуардович, здобувач навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри управління та роботи з персоналом Національної академії внутрішніх справ *Пелазеша О. Г.*

КЛАСИФІКАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Управлінське рішення – це початковий і основний момент в організації діяльності кожного керівника. У зв'язку з цим управлінське рішення може розглядатися як основний зміст процесу управління і важливий інструмент системного підходу до управління об'єкту. Прийняття рішення є основою управління. Від уміння обирати в конкретній ситуації оптимальне управлінське рішення залежить ефективність всієї діяльності органів Національної поліції. Тому, класифікація управлінських рішень має важливе теоретичне та практичне значення.

Розподіл управлінських рішень на певні групи, залежно від того або іншого критерію проводиться на протязі всього розвитку теорії управління. Так, О.І. Єлістратов класифікував управлінські рішення на підставі таких критеріїв: 1) залежно від суб'єктів прийняття: односторонні (виникає на основі волевиявлення однієї особи) та договірні (двох або декількох осіб); 2) залежно від форми управлінського рішення: які відповідають принципу законності, і рішення, для яких формальні умови не є важливими; 3) залежно від змісту: акти спрямовані на встановлення, зміну або припинення правовідносин [1, с. 554–560].

Типологія управлінських рішень може здійснюватися за різноманітними критеріями класифікації. Так, у якості критеріїв класифікації управлінських рішень В.М. Плішкін, обирає такі: за функціональним змістом: планові, організаційні, координаційні, стимулюючі, контрольні. За сферою дії: економічні, організаційні, соціальні, технічні, технологічні рішення. За організацією розробки управлінських рішень: одноособові, колегіальні та колективні. За діапазоном проблематики:

рішення, спрямовані на розв'язання якоїсь однієї проблеми, яка має часткове значення, і рішення, які стосуються комплексу проблем у різних сферах керованої системи, тобто загальні та часткові рішення. За організаційним оформленням: жорсткі, нормативні, гнучкі та орієнтуючі управлінські рішення. За тривалістю здійснення (реалізації): прогностичні, планові, оперативні (поточні). За причинами виникнення: програмні рішення, рішення згідно з розпорядженнями вищестоящих органів, ініціативні та ситуаційні рішення. За методами розробки: графічні, математичні, статистичні, евристичні [2, с. 229–232].

О.М.Бандурка, в основу класифікації управлінських рішень покладає такі критерії: за направленістю: зовнішні та внутрішні (внутрішньо-системні); 2) залежно від ініціативи: ініціативні або спрямовані на виконання рішень вищих органів влади або управління; 3) за масштабом, розмахом, силами та засобами: стратегічні чи оперативні; 4) залежно від кола осіб (подій), на які вони поширюються: індивідуальні чи нормативні; 5) за часом дії: постійні (не обмежені в часі), розраховані на певний час, рішення, які втрачають силу у міру того, як виконуються завдання, що мали бути вирішеними; 6) залежно від обсягів проблем управління, які розв'язують ті чи інші управлінські рішення: загальні чи окремі; 7) за формою вираження: письмові чи усні; 8) залежно від оформлення: наказ, вказівка, інструкція, протокол, висновок, лист, довідка, рапорт, доповідна записка, припис, правила [3, с. 141–143].

На думку В.В.Конопльова, управлінські рішення можна класифікувати за такими ознаками:

1) за юридичними наслідками: правові та не правові; 2) за об'єктом впливу: зовнішні та внутрішні; 3) за напрямками управлінського впливу: загальні та часткові; 4) за цільовим призначенням: стратегічні та ситуаційні (тактичні); 5) залежно від кількості суб'єктів, які приймають управлінські рішення: одноособові, колегіальні та колективні; 6) за об'єктами, відносно яких приймаються управлінські рішення органів внутрішніх справ: індивідуальні та нормативні; 7) за умовами (причинами) прийняття: ініціативні та директивні; 8) за формою зовнішнього вираження: письмові, усні та конклюдентні; 9) за тривалістю здійснення (реалізації): розраховані на певний період часу, строк дії яких заздалегідь не встановлюється, такі, що

припиняють свою дію в міру їх виконання; 10) за критерієм гласності: закриті та відкриті [4, с. 111–115].

Аналіз вище приведених підходів вчених щодо виділення тих чи інших критеріїв класифікації управлінських рішень дозволяє зробити висновок про те, що їх класифікація може будуватися як на загальних, так і предметних ознаках. Як слід, усі приведені вище класифікації управлінських рішень теоретично є виправданими, адже вони переслідують ті чи інші прагматичні цілі. Звідси, на нашу думку, немає ніякого зиску у пошуках різниці між судженнями окремих авторів. Однак, вважаємо, що доцільною є така класифікація управлінських рішень, яка б носила не тільки теоретичне а й практичне спрямування, тобто надавала б змогу її практичного застосування.

Звідси, вважаємо, що доцільною є класифікація управлінських рішень в органах Національної поліції за такими критеріями:

1) за функціональним призначенням: планові, організаційні, регулюючі, активізуючі, контрольні; 2) за юридичними властивостями: нормативні, загально значимі, індивідуальні, змішаного характеру; 3) за часом дії: стратегічні, тактичні, оперативні; 4) за напрямом впливу: внутрішні і зовнішні; 5) за характером дій: директивні, нормативні, методичні, рекомендаційні, дозволяючі, орієнтуючі; 6) за формою вираження: усні, письмові, конклюдентні; 7) за способом обґрунтування: інтуїтивні, засновані на суб'єктивних судженнях (думках, міркуваннях, висновках), раціональні.

Список використаних джерел

1. Российское полицейское (административное) право: Конец XIX – начало XX в. Под ред. О.И. Елистратова. – М., 1923. – 680 с.
2. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ: Підручник / За ред. Ю.Ф. Кравченка. – К.: НАВСУ, 1999. – 702 с.
3. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ України: Підручник. – Харків: Ун-т внутр. справ, 1998. – 480 с.
4. Конопльов В.В. Організаційно-правовий механізм підвищення ефективності управлінської діяльності // Право України. – 2005. – № 9. – С.111–115.